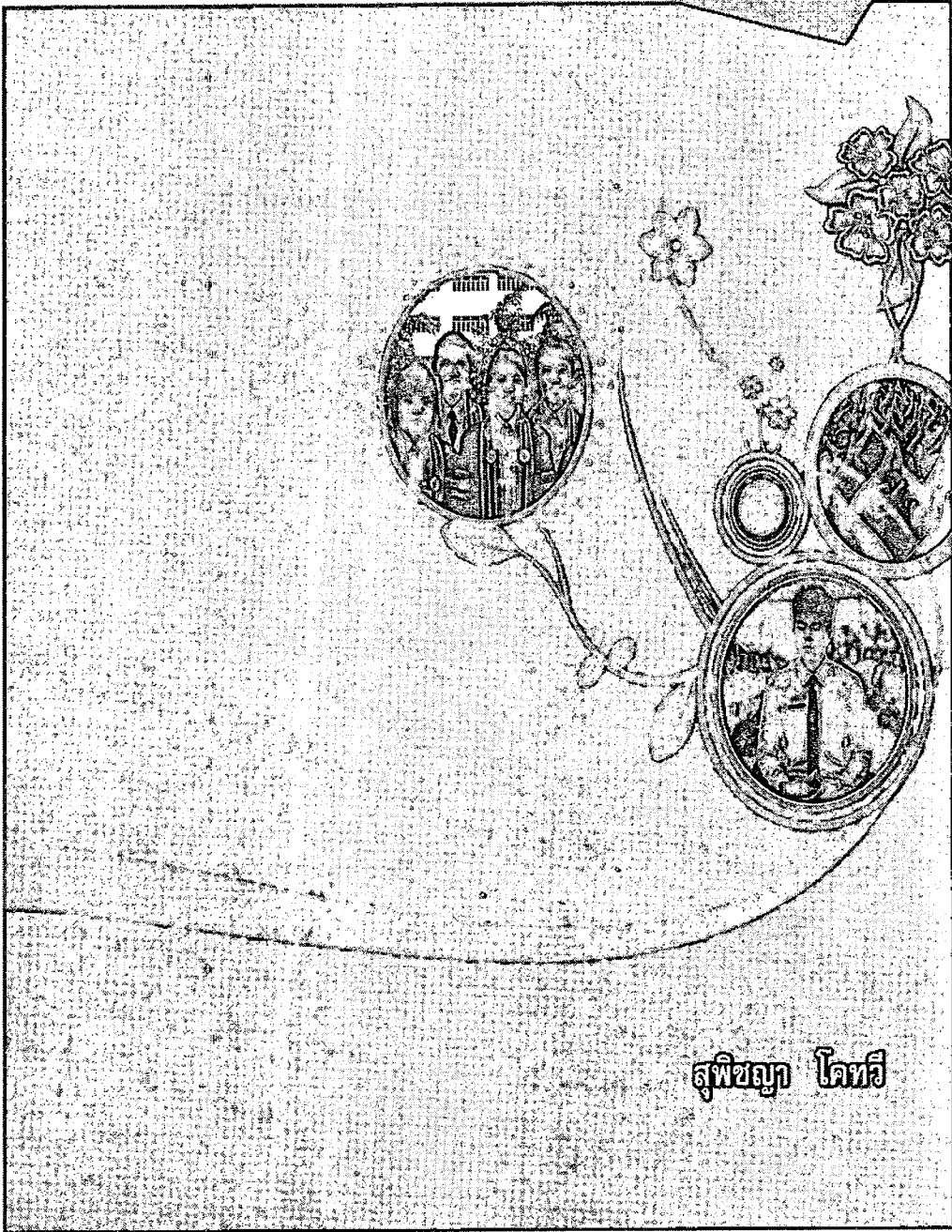


ภาคผนวก



คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริม
จิตวิญญาณความเป็นครูโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา
สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ



สุพิชญา โคทวิ

บทที่ 1 ความเป็นมาของรูปแบบ

ความเป็นมาของรูปแบบ

ปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพยายามปฏิรูปการศึกษาและยกระดับวิทยฐานะวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงเพื่อดึงดูดสร้างแรงจูงใจให้คนเก่ง คนดีมีความรู้ความสามารถและมีจิตวิญญาณความเป็นครูที่มุ่งมั่นจะประกอบอาชีพครูด้วยความรักศรัทธา ในวิชาชีพครูเข้ามาเรียนสายครู แต่ในความเป็นจริงสังคมไทยยังประสบกับวิกฤติที่คนดีคนเก่ง ไม่สนใจเข้าเรียนครูเป็นลำดับต้น ๆ เมื่อเรียนสำเร็จแล้วส่วนหนึ่งจะไม่ประกอบอาชีพครูทำให้ไม่สามารถบำรุงรักษาครูที่ดีเอาไว้ได้ ทั้งนี้เหตุผลบางประการเนื่องมาจากค่าตอบแทนของครูต่ำมากเมื่อเทียบกับอาชีพอื่น ความตั้งใจและความทุ่มเทต่อการเรียนการสอนของครูลดต่ำลง ประกอบกับการเรียนการสอนในสถาบันฝึกหัดครูมุ่งสอนเนื้อหามากกว่าให้คิดวิเคราะห์และปฏิบัติการสอน รวมทั้งไม่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นครูในปัจจุบันส่วนใหญ่จึงขาดความเชี่ยวชาญในการสอนทั้งทางวิชาการคุณลักษณะความเป็นครูและจิตวิญญาณความเป็นครูโดยมีความเอาใจใส่ต่อเด็กลดลง ความนิยมยกย่องของสังคมต่อครูจึงลดลงทำให้วิชาชีพครูตกต่ำลงด้วยเหตุผลที่กล่าวมาจึงทำให้การขาดจิตวิญญาณความเป็นครูเป็นปัญหาวิกฤติที่ต้องเร่งแก้ไข และให้ความสำคัญเพื่อยกระดับวิชาชีพครูให้มีคุณภาพ

แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เป็นแนวคิดที่สามารถนำมาพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู เพราะเป็นแนวคิดที่เน้นการพัฒนาด้านใน คือ จิตใจและจิตวิญญาณ โดยเน้นการสร้างจิตสำนึกที่ดีงามให้เห็นคุณค่าตนเอง เห็นคุณค่าผู้อื่น และการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข นอกจากนี้ จิตตปัญญาศึกษายังเน้นการพัฒนาด้านในและการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานในตนเองอย่างลึกซึ้ง ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในตนเอง ผู้อื่น และสรรพสิ่งอย่างลึกซึ้ง และสอดคล้องกับความเป็นจริง เกิดความรัก ความเมตตา จิตสำนึกที่ดีงามและตระหนักถึงภาระหน้าที่ของตนที่มีต่อมวลมนุษยชาติ และสรรพสิ่งในธรรมชาติ นำไปสู่ความตั้งใจที่จะทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น เป็นการพัฒนากายในที่ถาวรของผู้เรียน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงภายในและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งหมดที่กล่าวมาล้วนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของผู้ที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู ดังนั้นแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาจึงเป็นแนวคิดที่น่าสนใจที่นำมาใช้ในการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูในงานวิจัยครั้งนี้

ความสำคัญของจิตตปัญญาศึกษา

จิตตปัญญาศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาด้านในและการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานในตนเองอย่างลึกซึ้ง โดยทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในตนเอง ผู้อื่น และสรรพสิ่งอย่างลึกซึ้ง และสอดคล้องกับความเป็นจริง เกิดความรัก ความเมตตา ความอ่อนน้อมถ่อมตน เพื่อให้เกิดปัญญาที่เห็นความเชื่อมโยงสรรพสิ่งที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ทำให้เกิดจิตสำนึกที่ตื่นามและตระหนักถึงภาระหน้าที่ของตนที่มีต่อมวลมนุษย์และสรรพสิ่งในธรรมชาติ (ธนา นิลชัยโกวิทย์, 2551, หน้า 143) นอกจากนี้จิตตปัญญาศึกษายังสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณโดยอาศัยกระบวนการฝึกสมาธิ การคิดใคร่ครวญ และโยคะ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้ในตนเอง ความเข้าใจใส่ ความเมตตาและความฉลาดทางอารมณ์ (Sessums, 2007) รวมทั้งจิตตปัญญาศึกษายังเป็นการศึกษาที่เน้นกระบวนการให้เกิดการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ ให้ผู้ศึกษาย้อนกลับไปหาคุณค่าและความหมายที่แท้จริงของการเรียนรู้ สามารถมองเห็นสรรพสิ่งตามความเป็นจริงที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยใช้หลักคำสอนของทางศาสนา ดนตรี ศิลปะ ธรรมชาติ ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมืออย่างที่ดีที่สามารถทำให้เกิดการหยั่งรู้ภายใน จนก่อให้เกิดการค้นพบแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุขสงบสุขอย่างแท้จริงด้วยตัวของตัวเอง และสามารถสัมผัสคุณค่าของการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน เกื้อกูลซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความมีคุณภาพของสรรพสิ่ง (จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร, 2550, หน้า 5-6) นอกจากนี้จิตตปัญญาศึกษาจะทำให้เห็นความเชื่อมโยงของการเรียนรู้ที่ชัดเจนเชื่อมโยงทั้งความคิด จิตใจ และนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพเป็นวิถีทางแห่งปัญญาที่พัฒนาคนอย่างสมบูรณ์ (Hart, 2004) และจิตตปัญญาศึกษายังเป็นกระบวนการเรียนรู้จากภายในที่ทำให้ได้มาซึ่งความรู้ประสบการณ์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเองให้ตระหนักเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ เรียนรู้ที่จะรัก เรียนรู้ที่จะให้ เรียนรู้ในการเข้าถึงความจริง เรียนรู้ที่จะยอมรับความหลากหลายทางความคิดมากขึ้น สามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างสมดุลนำไปสู่ความตั้งใจที่จะทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ซึ่งเป็นการพัฒนาภายในที่ถาวรของผู้เรียน (ประเวศ วะสี, 2549 ; วิจักขณ์ พานิช, 2549 ; มนต์ ธาดุทอง, 2553 ; Hladis, 2005) นอกจากนี้ ดุจเดือน พันธมนาวิน (2551, หน้า 281) ยังมีความเชื่อว่าการสอนหรือการจัดกิจกรรมด้วยจิตตปัญญาศึกษา จะทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน รู้ลึกกว่าเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระที่จะแสดงออกเกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตนให้มีเวลาพักเงียบคิดพิจารณาตนเอง จะทำให้ผู้เรียนควบคุมจิตของตนได้ นำไปสู่การควบคุมพฤติกรรมของตนไปในทางที่ดีงามได้ และสอดคล้องกับจากรพรรณกุลดิลก (2549) ที่ยืนยันว่า การพัฒนาจิตวิญญาณด้วยจิตตปัญญาจะใช้ได้สะดวกในนิสิตนักศึกษาโดยการฝึกสมาธิ ฝึกสติ และฝึกวิธีคิดที่นำเอาศีลธรรมและคุณธรรมต่าง ๆ มาประกอบ

นอกจากนี้จิตตปัญญาศึกษายังได้เน้นกระบวนการเรียนรู้ด้านในต่าง ๆ เช่น การปฏิบัติสมาธิภาวนาและศิลปะ เพื่อช่วยขัดเกลาและวางตัวตนนำผู้เรียนรู้สู่ความสมดุลสงบเยือกเย็นและความสุขภายในและจิตตปัญญาศึกษายังพัฒนามาจากแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) ที่เน้นเป้าหมายการเปลี่ยนคุณลักษณะภายในบนฐานการเปลี่ยนแปลงมุมมองและความหมายต่อโลกและชีวิต โดยอาศัยกระบวนการรื้อถอนคุณลักษณะเชิงมุมมองเดิม อาจด้วยการวิพากษ์เชิงเหตุผลหรือผ่านญาณทัศนะ (Intuition) และอารมณ์หรือสิ่งที่เหนือเหตุผลเพื่อนำสู่การสร้างสรรค์ตนเองในระดับจิตใต้สำนึกขึ้นใหม่ และการขยายจิตสำนึกสู่การยอมรับความจริงแท้ของความหมายและมุมมองใหม่ ดังนั้นแนวทางการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาที่กล่าวมานั้นสามารถที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการ ได้แก่ การตระหนักรู้คุณค่าความเป็นมนุษย์ การเห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น การเป็นแบบอย่างที่ดี ความรักความเมตตาต่อผู้อื่นและสรรพสิ่งรอบตัว จิตสาธารณะ ความมีน้ำใจ และความเอาใจใส่

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมจิตวิญญาณความเป็นครู โดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาสำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ พัฒนาขึ้นมาเพื่อนำมาใช้ในการสร้างเสริมผู้เรียนที่เรียนสายครูให้มีจิตวิญญาณความเป็นครู ทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะเป็นครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูทำหน้าที่ด้วยความรักศรัทธาความมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะเป็นครูที่ดีในอนาคตเพื่อพัฒนาสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า

บทที่ 2 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตปัญญาศึกษาเพื่อสร้างเสริมจิตวิญญาณความเป็นครู สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดำรงวิทยามีแนวคิดพื้นฐานมาจากการบูรณาการแนวคิดที่สำคัญดังนี้

จิตปัญญาศึกษา

จิตปัญญาศึกษา เป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ เน้นการพัฒนาภายในจิตใจ จิตวิญญาณ ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง เห็นคุณค่าผู้อื่นเกิดความรักความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่งรอบตัว ตลอดจนมีจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวมและสามารถที่จะเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างสมดุลเพื่อนำมาใช้ในการดำรงชีวิตให้มีความสุข จุดมุ่งหมายสำคัญของกระบวนการเรียนรู้แนวคิดจิตปัญญาศึกษามี 2 ประการ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานในตนเอง ได้แก่ การเกิดความรู้ ความเข้าใจในตนเอง ผู้อื่น และสรรพสิ่งอย่างลึกซึ้ง และสอดคล้องกับความเป็นจริง เกิดความรักความเมตตา ความอ่อนน้อมถ่อมตน และการเกิดจิตสำนึกต่อส่วนรวมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเข้าถึงความจริงสูงสุด คือ ความจริง ความดี ความงาม แล้วนำไปสู่การลงมือปฏิบัติเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมและโลก

จุดมุ่งหมายของกระบวนการเรียนรู้แนวคิดจิตปัญญาศึกษา

จุดมุ่งหมายสำคัญของกระบวนการเรียนรู้แนวคิดจิตปัญญาศึกษามี 2 ประการดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานในตนเอง ได้แก่ การเกิดความรู้ ความเข้าใจในตนเอง ผู้อื่น และสรรพสิ่งอย่างลึกซึ้ง และสอดคล้องกับความเป็นจริง เกิดความรัก ความเมตตา ความอ่อนน้อมถ่อมตน
2. การเกิดจิตสำนึกต่อส่วนรวม ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเข้าถึงความจริงสูงสุด คือ ความจริง ความดี ความงาม แล้วนำไปสู่การลงมือปฏิบัติเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมและโลก

จิตปัญญาศึกษากับการพัฒนามนุษย์ เป็นการรวมเอาศาสตร์ต่าง ๆ ที่มีความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์ โดยพยายามทำให้มนุษย์เกิดความสุขจากภายในจิตใจ ซึ่งเมื่อมนุษย์เกิดความสุขภายในก็จะส่งผลให้เกิดความสุขกายหรือความสุขภายนอกไปด้วย

ความสุขที่เกิดขึ้นตามแนวคิดจิตปัญญาศึกษาจะเป็นความสุขของการได้ช่วยเหลือ แบ่งปัน ไม่เบียดเบียนให้อภัยและการทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม จิตปัญญาศึกษานอกจากจะช่วยพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมแล้วยังสามารถพัฒนาการคิดควบคู่ไปด้วยเพราะมีการคิดพิจารณาอย่าง ไคร่ครวญ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดปัญญา

ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของเมซีโรว์

เมซีโรว์ ถือว่าเป็นผู้ริเริ่มทฤษฎี Transformative Learning โดยเขาได้กล่าวว่าการเรียนรู้ สามารถเกิดขึ้นได้ในหนทางใดหนทางหนึ่งในสี่แบบ คือ การขยายการตีความ (Elaboration) ของ กรอบความคิดที่ใช้อ้างอิง (Frame of Reference) อยู่เดิม การเรียนรู้กรอบอ้างอิงใหม่ โดยการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมุมมอง หรือโดยการปรับเปลี่ยนแบบแผนหรือความเคยชินในวิถีคิด (Habits of Mind) และเมซีโรว์ ได้สรุปความหมายของการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง คือ กระบวนการใน การเปลี่ยนแปลงกรอบอ้างอิง (Frames of References) ซึ่งได้แก่ มุมมองในการให้ความหมาย แบบแผนความคิด และชุดความคิดความเชื่อ ที่เราใช้อยู่เป็นประจำโดยไม่รู้ตัว เพื่อให้ความคิดนั้น ครอบคลุมมากขึ้น จำแนกแยกแยะได้ดีขึ้น เปิดกว้างขึ้น มีความพร้อมทางอารมณ์ที่จะเปลี่ยนแปลงได้ และสามารถไคร่ครวญได้ดีขึ้น ทำให้เรามีความเชื่อและทัศนคติที่เป็นจริงและชี้นำการกระทำได้ เหมาะสมขึ้น (Mezirow, 2000) เป้าหมายของการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงคือ การช่วยให้บุคคล สามารถคิดได้อย่างเป็นอิสระ โดยการเรียนรู้ที่จะพิจารณาในการทำตามคุณค่า ความหมายและ เป้าหมายของตนเอง แทนที่จะรับเอาความคิดเห็นของผู้อื่นมา โดยไม่มีวิจารณญาณ เพื่อช่วยให้เรา สามารถควบคุมชีวิตของตนเองได้ดีขึ้น ในฐานะบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นผู้ที่ สามารถตัดสินใจได้ด้วยความคิดที่ชัดเจน (Mezirow, 1997) ทั้งนี้องค์ประกอบการเรียนรู้เพื่อการ ปรับเปลี่ยนกรอบอ้างอิงตามทัศนะของเมซีโรว์ประกอบด้วย ประสบการณ์ (Experience) การไคร่ครวญ อย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reflection) และการแลกเปลี่ยนความคิดอย่างมีเหตุผล (Rational Discourse)

จิตวิญญาณความเป็นครู

จิตวิญญาณความเป็นครู คือ การเป็นครูด้วยใจรักมีความเมตตาต่อศิษย์ มีความอดทน มีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นผู้ที่มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม จิตวิญญาณความเป็นครู เป็นสิ่งสำคัญที่ครูหรือผู้สอนทุกคนควรมี เพราะถ้าครูไม่มีจิตวิญญาณความเป็นครูย่อมไม่สามารถ ที่จะประกอบวิชาชีพนี้ได้อย่างมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคม องค์ประกอบจิตวิญญาณ ความเป็นครูที่สำคัญที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ครูหรืออาจารย์ที่มีประสบการณ์

ด้านการสอนโดยเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงได้รับการยอมรับจากสังคมหรือเป็นครูที่ได้รับรางวัลต่าง ๆ ทางการศึกษาในระดับชาติที่จำเป็นต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนมีด้วยกัน 3 ด้าน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การเห็นคุณค่าผู้อื่น และการเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าว มีรายละเอียดดังนี้

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกที่ดีในทางบวกต่อตนเอง หรือตอบทบทวนหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ โดยมีความรักศรัทธาในสิ่งที่รับผิดชอบหรือสิ่งที่ทำด้วยความสุขความเต็มใจ รวมทั้งสามารถที่จะประพฤติปฏิบัติในบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด โดยเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้ ซึ่งพฤติกรรมการแสดงออกที่สำคัญมีดังนี้

การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีการรับรู้และแสดงออกถึงความรับผิดชอบในหน้าที่หรือตอบทบทวนหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ รวมทั้งมีความรักศรัทธาในวิชาชีพครู หรือสิ่งที่ทำด้วยความสุขความเต็มใจ และการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์โดยประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีเป็นต้นแบบในการปฏิบัติตนให้แก่บุคคลอื่น

2. การเห็นคุณค่าผู้อื่น หมายถึง การที่บุคคลมีการรับรู้และแสดงออกถึงความเสียสละ ในการปฏิบัติงานโดยทุ่มเททำงานไม่หวังผลตอบแทน รวมทั้งมีความรักเมตตาผู้อื่นและสรรพสิ่งรอบตัวให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความรักความเต็มใจ

3. การเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ หมายถึง การที่บุคคลมีการรับรู้และแสดงออกถึงการเคารพผู้อื่น โดยยอมรับในความแตกต่างของผู้อื่น รวมทั้งเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้เกียรติต่อกันคำนึงถึงจิตใจของผู้อื่น แสดงต่อผู้อื่นเหมือนที่เราต้องการให้ผู้อื่นแสดงต่อเราในด้านการเคารพกฎเกณฑ์ของสังคมสามารถประพฤติปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์หรือกฎหมายที่สังคมกำหนดไว้ไม่สร้างปัญหาและทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ส่วนในด้านการคิดดีหรือคิดบวก รู้จักคิดวิเคราะห์แยกแยะสิ่งที่ถูกผิดได้อย่างมีเหตุผล และคิดในสิ่งที่ดีเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม รวมทั้งในด้านการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมีจิตสำนึกที่ต้งามในการจะทำการสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น สังคม และส่วนรวม

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Spirituality Quotient : SQ)

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นเชาว์ปัญญาที่เน้นพัฒนาทางด้านจิตวิญญาณของมนุษย์ รวมทั้งเป็นเชาว์ปัญญาชนิดแรกที่ต้องคำนึงถึง เพราะจะเป็นตัวกำหนดว่าเราจะใช้เชาว์ปัญญาด้านสติปัญญา เชาว์ปัญญาด้านอารมณ์และเชาว์ปัญญาด้านอื่น ๆ อย่างไร ซึ่งถ้าคนเรามีความฉลาดทางด้านจิตวิญญาณแล้วจะส่งผลให้เชาว์ปัญญาด้านอื่น ๆ พัฒนาตามไปด้วย ดังนั้นจิตวิญญาณ ความเป็นครูจึงถือว่าเป็นความฉลาดอีกประเภทหนึ่งของความฉลาดทางด้านจิตวิญญาณเพราะ

เน้นการพัฒนาทางด้านจิตวิญญาณเช่นกัน วิธีการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ได้แก่ การฝึกสมาธิทุกวันซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ และมีความซื่อสัตย์สุจริต คือ การซื่อตรงต่อตนเองในการดำรงอยู่ของค่านิยม เป็นต้น

บทที่ 3 องค์ประกอบรูปแบบการเรียนการสอน

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อสร้างเสริมจิตวิญญาณ ความเป็นครู สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ หลายองค์ประกอบ ซึ่งมีความสัมพันธ์สอดคล้องและส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยได้ผ่านขั้นตอนการ สร้างอย่างเป็นระบบองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ที่มาของรูปแบบการเรียนการสอนแสดงถึงแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน องค์ประกอบที่ 2 ตัวรูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อสร้างเสริม จิตวิญญาณความเป็นครู สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีรายละเอียด ดังนี้

1. หลักการ

มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมทั้งความคิด ร่างกาย ใจ และจิตวิญญาณความเป็นครู รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางความเชื่อและความคิดภายใน ให้เห็นคุณค่าตนเอง ผู้อื่น และสรรพสิ่ง รอบตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

2. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อ สร้างเสริมจิตวิญญาณความเป็นครู สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีดังนี้

- 2.1 ให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของความเป็นครูไทย
- 2.2 พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่เห็นคุณค่าตนเอง ผู้อื่นและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
- 2.3 พัฒนาผู้เรียนให้มีจิตวิญญาณความเป็นครู

3. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีทั้งหมด 6 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ ที่ 1 อาชีพครูสำคัญไฉน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ภาระหน้าที่ของครู หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 มาตรฐาน วิชาชีพครูหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ครูดีในดวงใจ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การสร้างศรัทธาในวิชาชีพครู หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การเสริมสร้างศักยภาพความเป็นครู สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ในสังกัด มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหารายวิชาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย

ราชภัฏอุดรดิตถ์ โดยเลือกรายวิชาที่ครูที่มีคำอธิบายรายวิชาที่สามารถสร้างเสริมจิตวิญญาณ
ความเป็นครูให้กับผู้เรียนได้ ซึ่งรายวิชาที่เลือกและมีความเกี่ยวข้องมากที่สุดคือ วิชาการศึกษาและ
ความเป็นครูไทย โดยมีคำอธิบายรายวิชาทั้งหมดดังนี้

1011106 การศึกษาและความเป็นครูไทย

3(2-2-5)

Education and Thai Teachers Self Development

ความหมาย ความมุ่งหมายของการศึกษา ประวัติความเป็นมาและระบบการจัด
การศึกษาไทย ปรัชญาแนวคิดทฤษฎีการศึกษา แผนการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ความสำคัญของวิชาชีพครูและบทบาทหน้าที่ภาระงาน
ของครู พัฒนาการของวิชาชีพครู การสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู การเสริมสร้างศักยภาพและ
สมรรถภาพความเป็นครู การพัฒนาบุคลิกภาพและคุณลักษณะของครูที่ดี การเป็นบุคคลแห่งการ
เรียนรู้และการเป็นผู้นำทางวิชาการ เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จรรยาบรรณวิชาชีพครู บทบาทของ
การศึกษาและครูในการสร้างสันติภาพและสันติสุขในสังคมไทย สังคมโลก

จากคำอธิบายรายวิชาข้างต้นจะใช้เวลาดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
ประมาณ 15 สัปดาห์ โดยเมื่อวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาดังกล่าวจะมีการแบ่งเนื้อหาที่เรียน
ทั้งหมดออกเป็น 2 ส่วนด้วยกันคือ ส่วนแรกจะเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทย ซึ่งจะ
ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เวลาเรียนประมาณ 7 สัปดาห์ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ
ส่วนที่สองจะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นครูซึ่งจะดำเนินการสอนในส่วนที่สองของการจัดการเรียน
การสอนประมาณ 8 สัปดาห์ ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้เลือกเนื้อหาที่นำมาใช้ในการ
ทดลองรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเฉพาะในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นครูเพราะเป็น
เนื้อหาที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการที่จะสร้างเสริมหรือพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูให้กับผู้เรียน
โดยได้ใช้วิธีสอนตามขั้นตอนในรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาที่ผู้วิจัย
สังเคราะห์ขึ้นมา เพื่อใช้ในการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของผู้เรียนในรายวิชาการศึกษาและ
ความเป็นครูไทยโดยแสดงรายละเอียดการจัดการสอนออกเป็นสองส่วนไว้ดังนี้

ส่วนแรก เป็นการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทย โดยใช้
เวลาสอนประมาณ 7 สัปดาห์ ซึ่งสัปดาห์สุดท้ายจะเป็นการสอบกลางภาคเพื่อเก็บคะแนนทั้งหมด
ที่เรียนมา การสอนในส่วนแรกจะดำเนินการสอนใช้วิธีการสอนแบบปกติกิจกรรมที่ใช้เป็นหลักใน
การจัดการเรียนการสอนคือ บรรยาย อภิปราย สรุบบทเรียน ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจะ
ได้รับเพียงด้านสติปัญญาหรือด้านความรู้

สัปดาห์ที่/ จำนวน คาบ	เนื้อหา	การสอนแบบปกติ	ผลการเรียนรู้
1/4	มารู้จักการศึกษาไทย - ปฐมเทศ - ความหมาย ของการศึกษา - ความมุ่งหมายของการศึกษา	ผู้สอนจะใช้วิธีสอนแบบปกติในการ สอนแต่ละครั้งโดยมีวิธีการดังนี้ 1. บรรยาย 2. อภิปราย 3. สรุปบทเรียน	ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาเฉพาะด้าน สติปัญญาหรือด้านความรู้ดังนี้ 1. ความหมาย ของการศึกษา 2. ความมุ่งหมายของการศึกษา 3. ประวัติความเป็นมาการศึกษาไทย 4. ระบบการจัดการศึกษาไทย 5. ปรัชญาแนวคิดทฤษฎีการศึกษา 6. แผนการศึกษาแห่งชาติ 7. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 8. บทบาทของการศึกษาในการสร้าง สันติภาพและสันติสุขในสังคมไทย สังคมโลก
2/4	ย้อนรอยการศึกษาไทย - ประวัติความเป็นมาการศึกษา ไทย - ระบบการจัดการศึกษาไทย		
3/4	รากฐานการศึกษาไทย - ปรัชญาแนวคิดทฤษฎี การศึกษา		
4/4	เจาะลึกแผนการศึกษา แห่งชาติ - แผนการศึกษาแห่งชาติ		
5/4	เจาะลึกพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ - พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ		
6/4	การศึกษาช่วยสร้างความสุข - บทบาทของการศึกษา ในการสร้างสันติภาพและสันติ สุขในสังคมไทย สังคมโลก		
7	สอบกลางภาค		

ส่วนที่สอง เป็นการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นครูไทย โดยใช้เวลาสอนประมาณ 8 สัปดาห์ โดยได้ใช้วิธีสอนทุกครั้งตามขั้นตอนในรูปแบบการเรียน การสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นมา เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนผลการ เรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ และจิตวิญญาณความเป็นครู รายละเอียดในส่วนที่สองได้สรุปแสดงภาพรวมไว้ดังนี้

สัปดาห์ ที่/จำนวน คาบ	เนื้อหา	การสอนตามแนวคิด จิตตปัญญาศึกษา	ผลการเรียนรู้
8/4	อาชีพครูสำคัญไฉน - ความสำคัญของวิชาชีพครู - พัฒนาการของวิชาชีพครู	ผู้สอนจะใช้วิธีสอนแบบ 4 C's ในการสอนแต่ละครั้งโดยมีวิธีการดังนี้ 1. การเตรียมความพร้อม เน้นพัฒนา	ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาด้านจิตวิญญาณความเป็นครูดังนี้ 1. ด้านการเห็นคุณค่าผู้อื่น
9/4	ภาระหน้าที่ของครู - บทบาทหน้าที่ภาระงานของครู - บทบาทครูในการสร้างสันติภาพและสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก	ผู้เรียนในการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยใช้กิจกรรมหลักคือการฝึกสมาธิ 2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือการเล่าเรื่อง เป็นการให้ผู้เรียนได้ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้อื่นและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ โดยใช้กิจกรรมหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง และใช้กระบวนการหลักที่สำคัญคือ	1. มีความรับผิดชอบ 2. รักศรัทธาในวิชาชีพ 3. เป็นแบบอย่างที่ดี 2. ด้านการเห็นคุณค่าผู้อื่น 1. มีความเสียสละ 2. มีความรักเมตตา 3. ด้านการเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 1. คิดดีคิดบวก 2. มีจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น 3. รักเคารพผู้อื่น 4. เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม
10/4	มาตรฐานวิชาชีพครู - เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู - จรรยาบรรณวิชาชีพครู	3. การสรุปบทเรียน เป็นการสะท้อนผลการเรียนรู้หรือบททบทวนบทเรียนจากการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้อื่นและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ โดยใช้กิจกรรมหลักคือ การทำ Mind map	
11/4	ครูดีในดวงใจ - คุณลักษณะของครูที่ดี	การนำเสนอผลงาน ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปบทเรียน 4. การพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ เป็นการให้ผู้เรียนใคร่ครวญโดยแยกคายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม โดยกิจกรรมที่ใช้หลักคือให้ผู้เรียนเขียนบันทึกการเรียนรู้	
12-13/4	การสร้างศรัทธาในวิชาชีพครู - การสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู - การพัฒนานุคลิกภาพความเป็นครู		
14-15/4	การเสริมสร้างศักยภาพความเป็นครู - การเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถภาพความเป็นครู - การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ - การเป็นผู้นำทางวิชาการ		

4. กิจกรรมการเรียนการสอน

จากเนื้อหาทั้งหมดในรายวิชาจะนำไปสู่การปฏิบัติการสอน เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยมุ่งสร้างเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูให้กับผู้เรียน โดยมีลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบ 4 C's ซึ่งมีรายละเอียดทั้งหมด 4 ขั้นตอนด้วยกันดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม (Check in) เป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เห็นคุณค่าในตนเอง โดยใช้กิจกรรมเน้นการพัฒนาด้านในหรือ

จิตใจ เช่น กิจกรรมผ่านความสงบนิ่งกำหนดจิตจดจ่อตามเสียงเพลงที่ได้ยิน กิจกรรมจูงแสงสมาธิ เกมส์ ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนทำตอนต้นชั่วโมงก่อนเข้าสู่กิจกรรมการเรียนการสอน ผลที่เกิดขึ้นทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านใน เกิดสมาธิ เกิดการพัฒนาทางด้านจิตใจ ความฉลาดทางด้านจิตวิญญาณ

ขั้นที่ 2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือการเล่าเรื่อง (Conversation) เป็นการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เห็นคุณค่าในตนเอง ผู้อื่น และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ โดยใช้กิจกรรมหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง ซึ่งกระบวนการหลักที่สำคัญที่ใช้ในขั้นนี้คือ สนทนา (Dialogue) และการฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) โดยหลังจากที่มีการทำกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงภายใน ผู้เรียนจะแบ่งกลุ่มพูดคุยตามประเด็นหรือหัวข้อที่ได้รับมอบหมายเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างคู่สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยผู้พูดสามารถพูดได้อิสระตามความคิดความรู้สึก เปิดโลกทัศน์ให้เห็นความเชื่อมโยงกันของสิ่งต่าง ๆ ทั้งหมด ส่วนเพื่อนในกลุ่มที่ยังไม่ได้เป็นผู้พูดจะต้องตั้งใจฟังในสิ่งที่เพื่อนพูดหรือเล่าอย่างลึกซึ้ง สัมผัสอย่างตั้งใจ ไม่พูดแทรกขณะอีกฝ่ายกำลังพูด ทำให้ฟังและได้ยินมากขึ้น ผลที่เกิดขึ้นจะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้อื่น และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานภายในทั้งทางความคิด ประสบการณ์ จิตใจ จิตวิญญาณ และจิตวิญญาณความเป็นครูในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ในหน้าที่ ความรักศรัทธาในวิชาชีพ การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ความเสียสละ ความรักเมตตาผู้อื่นและสรรพสิ่งรอบตัว การเคารพผู้อื่น การเคารพกฎเกณฑ์ของสังคม การคิดดีหรือคิดบวก และการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

ขั้นที่ 3 การสรุปบทเรียน (Conclusion) เป็นการสะท้อนผลการเรียนรู้หรือบทเรียน บทเรียนจากการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าตนเอง ผู้อื่น และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ โดยใช้กิจกรรมหลักคือ การนำเสนอผลงานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น Mind map บทบาทสมมุติ การนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายสรุปบทเรียน ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในขั้นนี้คือ ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด ประสบการณ์ ร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ และจิตวิญญาณความเป็นครูในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบในหน้าที่ ความรักศรัทธาในวิชาชีพ การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ความเสียสละ ความรักเมตตาผู้อื่นและสรรพสิ่งรอบตัว การเคารพผู้อื่น การเคารพกฎเกณฑ์ของสังคม การคิดดีหรือคิดบวก และการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น นำมาซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้อื่น และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

ขั้นที่ 4 การพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ (Contemplation) เป็นการให้ผู้เรียนใคร่ครวญโดยแยกกายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวมสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ และนำสิ่งที่เรารู้มาไปประยุกต์ใช้ในชีวิต มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม รวมทั้งต้องการให้ผู้เรียนเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้โดยนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ กิจกรรมหลักที่ใช้คือ ให้ผู้เรียนเขียนบันทึกการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมหรือการเรียนรู้หลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในขั้นนี้คือ ผู้เรียนเกิดการพัฒนาแบบองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา จิตใจ สังคม ร่างกาย และจิตวิญญาณความเป็นครู

5. การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อสร้างเสริมจิตวิญญาณความเป็นครู สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏนี้ เป็นการวัดจิตวิญญาณความเป็นครูของผู้เรียน ครอบคลุมทั้งการวัดก่อนเรียน การติดตามผลระหว่างเรียน และการวัดผลภายหลังการเรียน โดยดำเนินการวัดและประเมินผลดังนี้

5.1 ก่อนการทดลองทดสอบความรู้ผู้เรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวัดจิตวิญญาณความเป็นครูด้วยแบบวัดจิตวิญญาณความเป็นครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.2 หลังสิ้นสุดการจัดการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้งให้ผู้เรียนจดบันทึกผลการเรียนรู้ของตนเอง โดยจดบันทึกในแบบบันทึกการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา

5.3 หลังการทดลองทดสอบความรู้ผู้เรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวัดจิตวิญญาณความเป็นครูด้วยแบบวัดจิตวิญญาณความเป็นครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทที่ 4 การใช้รูปแบบการเรียนการสอน

คำแนะนำการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อสร้างเสริมจิตวิญญาณ ความเป็นครู สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สร้างขึ้น ผู้ใช้ควรศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการใช้รูปแบบดังนี้

1. ผู้สอนสรุปแนวคิดสำคัญของจิตตปัญญาศึกษาให้ผู้เรียนฟัง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดดังกล่าว

2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมผู้เรียนให้เกิดจิตวิญญาณความเป็นครู โดยในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้ง จะมีลำดับขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน 4 ขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม (Check in) ใช้กิจกรรมหลักคือ ให้ผู้เรียนฝึกสมาธิ กำหนดจิตจดจ่อตามเสียงเพลง เพื่อให้เกิดความสงบนิ่งเป็นการพัฒนาจิตใจ และความฉลาดทางด้านจิตวิญญาณ ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง

2.2 ขั้นที่ 2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือการเล่าเรื่อง (Conversation) เป็นการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ พัฒนาความคิด ร่างกาย จิตใจ และเน้นสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู โดยให้ผู้เรียนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันกระบวนการหรือกิจกรรมที่สำคัญที่ใช้ในขั้นตอนนี้มีดังนี้

2.2.1 สนทนาสนทนา (Dialogue) หรือใช้การเล่าเรื่อง

2.2.2 การฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening)

2.3 ขั้นที่ 3 การสรุปบทเรียน (Conclusion) ให้ผู้เรียนสะท้อนผลการเรียนรู้หรือบททบทวนบทเรียนจากการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง

2.4 ขั้นที่ 4 การพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ (Contemplation) ให้ผู้เรียนคิดใคร่ครวญโดยแยกกายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวมสามารถเชื่อมโยงสรรพสิ่งต่าง ๆ และนำสิ่งที่เรียนรู้มาไปประยุกต์ใช้ในชีวิต โดยให้ผู้เรียนเขียนบันทึกการเรียนรู้

3. ผู้สอนต้องเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาแบบองค์รวมเน้นการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้อื่นและสรรพสิ่งรอบตัวและเกิดจิตวิญญาณความเป็นครู

4. การวัดและประเมินผลการเรียนครอบคลุมทั้งการวัดก่อนเรียน การติดตามผลระหว่างเรียนและการวัดผลภายหลังการเรียน

บทบาทของผู้สอน

1. ผู้สอนต้องทำความเข้าใจและศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อสร้างเสริมจิตวิญญาณความเป็นครู สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏอย่างละเอียด
2. ก่อนเริ่มจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการศึกษาและความเป็นครูไทยของผู้เรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดจิตวิญญาณความเป็นครูของผู้เรียนด้วยแบบวัดจิตวิญญาณความเป็นครู
3. จัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนโดยชี้แจงรายละเอียดให้กับผู้เรียนทุกคนรับทราบ โดยใช้วิธีการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. ผู้สอนต้องมีการเตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นอย่างดี โดยมีความตั้งใจ มุ่งมั่น และแน่วแน่ในการที่จะสอนหรือพัฒนาลูกศิษย์ให้เกิดการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานภายในตนเอง
5. ผู้สอนเปิดใจรับฟังผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนให้แสดงข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน
6. สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร
7. กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกในการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ตรง
8. ผู้สอนต้องคอยดูแลการทำงานของนักเรียน หากพบว่าผู้เรียนมีปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมต้องให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน
9. หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนการสอนชั่วโมงสุดท้าย ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทำแบบวัดจิตวิญญาณความเป็นครู

การวัดผลและประเมินผลการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอน

1. ตรวจและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ ดังนี้
 - 1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์มีทั้งหมด 30 ข้อ เป็นแบบปรนัยรวมทั้งหมด 30 คะแนน ผู้เรียนจะต้องได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป คือ 21 คะแนนจึงจะผ่านเกณฑ์
2. ได้คะแนนจิตวิญญาณความเป็นครูอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 คะแนน

บทบาทของผู้เรียน

1. ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความตั้งใจและเต็มใจ
2. ตั้งใจทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดจิตวิญญาณความเป็นครูทั้งก่อนเรียนและหลังสิ้นสุดการเรียนรู้โดยทำให้ครบทุกข้อ
3. เขียนบันทึกการเรียนรู้หลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง ด้วยความตั้งใจ
4. การทำกิจกรรมขั้นเตรียมความพร้อมโดยการกำหนดสมาธิ ผู้เรียนจะต้องไม่ส่งเสียงรบกวนผู้อื่นหรือชวนเพื่อนพูดคุย
5. แสดงความคิดเห็นและแสดงออกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ รวมทั้งสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซักถามปัญหาที่สงสัย

กำหนดการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อสร้างเสริมจิตวิญญาณ
ความเป็นครู สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏได้วางแผนการจัดการเรียนรู้
ทั้งหมดไว้ดังนี้

แผนการ จัดการเรียนรู้ ที่	หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่เกิด	จำนวน คาบ
1	อาชีพครูสำคัญไฉน - ความสำคัญของวิชาชีพครู - พัฒนาการของวิชาชีพครู	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง 1. รักศรัทธาในวิชาชีพครู	4
2	ภาระหน้าที่ของครู - บทบาทหน้าที่ภาระงานของครู - บทบาทครูในการสร้างสันติภาพและ สันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก	ด้านการเห็นคุณค่าผู้อื่น 1. มีความรับผิดชอบ 2. เป็นแบบอย่างที่ดี 3. มีความเสียสละ 4. มีความรักเมตตา ด้านการเห็นคุณค่าของการ อยู่ร่วมกันอย่างสันติ 1. รักเคารพผู้อื่น 2. เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม	4
3	มาตรฐานวิชาชีพครู - เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู - จรรยาบรรณวิชาชีพครู	ด้านการเห็นคุณค่าผู้อื่น 1. รักศรัทธาในวิชาชีพครู 2. เป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการเห็นคุณค่าของการ อยู่ร่วมกันอย่างสันติ 1. เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม	4

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่เกิด	จำนวนคาบ
4	ครูดีในดวงใจ - คุณลักษณะของครูที่ดี	ด้านการเห็นคุณค่าผู้อื่น 1. มีความรับผิดชอบ 2. รักศรัทธาในวิชาชีพ 3. เป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการเห็นคุณค่าผู้อื่น 1. มีความเสียสละ 2. มีความรักเมตตา ด้านการเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 1. คิดดีคิดบวก 2. มีจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น 3. รักเคารพผู้อื่น 4. เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม	4
5 - 6	การสร้างศรัทธาหรือทัศนคติที่ดีในวิชาชีพครู - การสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู - การพัฒนานุคลิกภาพความเป็นครู	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง 1. รักศรัทธาในวิชาชีพ 2. เป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 1. เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม	8
7- 8	การเสริมสร้างศักยภาพความเป็นครู - การเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถภาพความเป็นครู - การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ - การเป็นผู้นำทางวิชาการ	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง 1. รักศรัทธาในวิชาชีพ 2. เป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 1. เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม	8
รวมเวลาทั้งหมด			32

บทที่ 5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเป็นการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านจิตวิญญาณความเป็นครู โดยจัดทำแผนการเรียนรู้ขึ้นมาในเนื้อหาความเป็นครูไทยทั้งหมด 6 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 32 ชั่วโมง ซึ่งมีรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยได้นำเสนอไว้ดังต่อไปนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

วิชาการศึกษาและความเป็นครูไทย

หน่วยที่ 1 อาชีพครูสำคัญไฉน

เรื่อง ความสำคัญของวิชาชีพครู และพัฒนาการของวิชาชีพครู เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีความสำคัญในการอบรมสั่งสอนคนในสังคมให้มีวิชาความรู้เป็นคนดี โดยสามารถที่จะนำความรู้ต่าง ๆ ไปใช้ในการดำรงชีวิตให้มีความสุขและใช้พัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรือง

วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่สังคมให้ความสำคัญและยกย่อง ดังนั้นวิชาชีพนี้จึงต้องมีคุณลักษณะตามเงื่อนไขทางวิชาชีพชั้นสูงเช่นเดียวกับวิชาชีพอื่น ๆ โดยมีองค์การวิชาชีพครูที่จัดตั้งขึ้นควบคุมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพของครูอย่างต่อเนื่องให้มีระดับคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

จุดประสงค์

1. อธิบายความสำคัญของวิชาชีพครู และพัฒนาการของวิชาชีพครูได้
2. มีจิตวิญญาณความเป็นครู ได้แก่ รักศรัทธาในวิชาชีพครู

เนื้อหา

หน่วยที่ 1 อาชีพครูสำคัญไฉน : ความสำคัญของวิชาชีพครู และพัฒนาการของวิชาชีพครู

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม

1. ผู้เรียนเล่นเกมสลับ 1-50 โดยให้ผู้เรียนยืนเข้าแถวเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากันโดยมีเงื่อนไขการนับจำนวนเลขกำหนดให้ผู้เรียนเปล่งเสียงดัง ๆ นับตัวเลขต่าง ๆ ตั้งแต่เลข 1 ถึงเลข 50 ยกเว้นเลขที่ขึ้นต้นและลงท้ายด้วยเลข 3, 5, 7, 9 ให้ใช้สัญลักษณ์ปรบมือเพียงอย่างเดียวห้ามเปล่งเสียงตัวเลขเด็ดขาด ถ้าใครทำผิดเงื่อนไขให้คนทำผิดกลับมาเริ่มต้นนับเลข 1 ใหม่จนกว่าจะนับถึง 50

(ข้อคิดที่ได้รับ : ผู้เรียนได้ฝึกสติและสมาธิ ซึ่งถ้าผู้เรียนมีสติสมาธิอยู่ตลอดเวลาจะไม่นับเลขผิดไม่เกิดความผิดพลาด นอกจากนี้ยังฝึกให้ผู้เรียนมีความอดทน การเป็นผู้ให้โดยรู้จักรักเมตตาช่วยเหลือผู้อื่นและการให้อภัยผู้อื่นซึ่งถือว่าเป็นคุณลักษณะที่ดีที่พึงประสงค์ของวิชาชีพครู)

2. ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดจิตวิญญาณความเป็นครู

ขั้นที่ 2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือการเล่าเรื่อง

3. ผู้เรียนฟังเพลง เปลวเทียนสองทาง เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้เห็นความสำคัญของวิชาชีพครู แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเพลงดังกล่าวว่าได้สะท้อนสิ่งที่สำคัญเกี่ยวกับอาชีพครูอย่างไร โดยผู้สอนเขียนคำสำคัญที่ผู้เรียนพูดลงบนกระดาน

4. ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละคนวาดภาพ 1 ภาพ โดยเป็นภาพที่สื่อความหมายหรือสัญลักษณ์ของอาชีพครูพร้อมเขียนบรรยายสั้น ๆ ว่าภาพนั้นคือภาพอะไรมีความสำคัญหรือความหมายอย่างไรลงบนกระดาษ A 4

5. ผู้เรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน ใช้กิจกรรมสุนทรียสนทนาผลัดกันเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับภาพที่ตนเองวาดว่ามีความหมายหรือความสำคัญเกี่ยวข้องกับอาชีพครูอย่างไร โดยใช้ Talking stick เป็นสัญลักษณ์เมื่อพร้อมที่จะพูด

6. ผู้เรียนในกลุ่มที่ยังไม่ได้พูดให้ตั้งใจฟังเพื่อนพูดอย่างมีสมาธิและใคร่ครวญโดยให้เกียรติผู้พูด ไม่ซักถาม ไม่พูดแทรก ไม่ตัดสินใด ๆ ขณะที่เพื่อนกำลังพูด

7. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความสำคัญของวิชาชีพครู โดยเขียนในรูป Mind map หรือแผนผังต่าง ๆ ลงบนกระดาษปรีฟ

ขั้นที่ 3 การสรุปบทเรียน

8. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานเกี่ยวกับความสำคัญของวิชาชีพครู เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้นเรียน

9. ผู้เรียนตรวจสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของวิชาชีพครู โดยศึกษาเอกสารประกอบการสอนหน่วยที่ 1 อาชีพครูสำคัญไฉน : ความสำคัญของวิชาชีพครู

10. ผู้เรียนดูวิดีโอทัศน์เกี่ยวกับเรื่อง พัฒนาการของวิชาชีพครูแล้วร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญ พัฒนาการของวิชาชีพครู

11. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปบทเรียนเรื่อง ความสำคัญของวิชาชีพครูและ พัฒนาการของวิชาชีพครู รวมทั้งความรักศรัทธาในวิชาชีพครู และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

ขั้นที่ 4 การพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ

12. ผู้เรียนแต่ละคนเขียนบันทึกการเรียนรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ครั้งนี้แล้วรวบรวมส่งผู้สอน

สื่อการเรียนรู้

1. เกมสลับ 1-50
2. เพลง เปลวเทียนส่องทาง
3. วิดีทัศน์เรื่อง พัฒนาการของวิชาชีพครู
4. เอกสารประกอบการสอนหน่วยที่ 1 อาชีพครูสำคัญไฉน : ความสำคัญของวิชาชีพครู

และ พัฒนาการของวิชาชีพครู

5. กระดาษปรีฟ
6. กระดาษ A4
7. แบบบันทึกการเรียนรู้
8. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
9. แบบวัดจิตวิญญาณความเป็นครู

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด

1. ประเมินการนำเสนอผลงาน
2. ประเมินผลงานการเขียนบันทึกการเรียนรู้

เครื่องมือวัด

1. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
2. แบบประเมินผลงานการเขียนบันทึกการเรียนรู้

เกณฑ์การประเมิน

1. นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนได้คะแนนระดับคุณภาพ 3 จากระดับคุณภาพเต็ม 5
2. ผลงานการเขียนบันทึกการเรียนรู้ได้คะแนนระดับคุณภาพ 3 จากระดับคุณภาพเต็ม 5

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

วิชาการศึกษาและความเป็นครูไทย

หน่วยที่ 2 ภาระหน้าที่ของครู

เรื่อง บทบาทหน้าที่ภาระงานของครู

บทบาทครูในการสร้างสันติภาพ สันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก เวลา 4 คาบ

สาระสำคัญ

ภาระหน้าที่ของครูมีหลายภาระหน้าที่ด้วยกัน ได้แก่ อบรมสั่งสอนให้ความรู้ อบรมคุณธรรม จริยธรรม แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ถ่ายทอดวัฒนธรรม สร้างมนุษยสัมพันธ์ ปฏิบัติหน้าที่พิเศษต่าง ๆ จัดกิจกรรมนักเรียน และวัดประเมินผลการเรียนรู้ เป็นต้น ทั้งนี้ครูจะต้องปฏิบัติภาระหน้าที่แต่ละอย่าง ให้ดีที่สุดเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเพื่อไปสร้างความเจริญก้าวหน้าและความสงบสุขให้แก่สังคม

จุดประสงค์

1. อธิบายภาระงานของครูและบทบาทครูในการสร้างสันติภาพสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลกได้
2. มีจิตวิญญาณความเป็นครู ได้แก่ มีความรับผิดชอบในการทำงาน เป็นแบบอย่างที่ดี มีความเสียสละ มีความรักเมตตา รักเคารพผู้อื่น และเคารพกฎเกณฑ์ของสังคม

เนื้อหา

หน่วยที่ 2 ภาระหน้าที่ของครู : บทบาทหน้าที่ภาระงานของครู บทบาทครูในการสร้างสันติภาพและสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม

1. ผู้เรียนเล่นเกมสั้วแดงมีชีวิต โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็น 6 กลุ่ม มีเงื่อนไขคือให้ผู้เรียนยืนหรือนั่งเรียงแถวหน้ากระดานแล้วแต่ความถนัด จากนั้นให้ผู้เรียนคนแรกใช้ตะเกียบคีบสั้วแดงที่อยู่ในแก้วส่งต่อให้เพื่อนในแถวไปเรื่อย ๆ จนถึงคนสุดท้ายแล้วให้นำแก้วใส่ลงไปในขวดพลาสติก โดยระหว่างที่คีบสั้วแล้วส่งต่อให้เพื่อนห้ามให้สั้วหล่นลงพื้น ถ้าสั้วหล่นลงพื้นคนแรกจะต้องคีบสั้วเม็ดใหม่ส่งไปจนถึงคนสุดท้าย ทั้งนี้ระหว่างที่เล่นเกมสั้วทุกคนต้องตั้งใจห้ามพูดคุยกันหรือดำเนิน

เพื่อนเมื่อทำผิดเงื่อนไขเมื่อหมดเวลา 15 นาที ให้แต่ละกลุ่มนับจำนวนถั่วแดงที่อยู่ในขวดพลาสติก ว่ากลุ่มของตนได้ถั่วกี่เม็ด

(ข้อคิดที่ได้รับ : ผู้เรียนมีสติและสมาธิในการทำงานโดยมีจิตจดจ่ออยู่กับหน้าที่ด้วยความตั้งใจ เพราะการทำงานใดๆ จะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยสติสมาธิ และความตั้งใจ รวมทั้งผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลายด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบในหน้าที่ ความรักเมตตาผู้อื่น ความรักเคารพผู้อื่นและเคารพกฎเกณฑ์ของสังคมซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู)

ขั้นที่ 2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือการเล่าเรื่อง

2. ผู้เรียนทำกิจกรรมอยากบอกความในใจ โดยให้ผู้เรียนเขียนบรรยายตามความรู้สึกของตัวเองลงบนกระดาษ A4 ซึ่งกำหนดรายละเอียดไว้ดังนี้

สถานการณ์ที่กำหนดให้คือถ้าท่านเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาท่านจะปฏิบัติตนอย่างไร

2.1 สิ่งที่ท่านต้องทำเพื่อพัฒนาอาชีพ

2.2 สิ่งที่ท่านต้องทำเพื่อผู้เรียน

2.3 สิ่งที่ท่านต้องทำเพื่อสังคมและสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในสังคม

3. ผู้เรียนแบ่งกลุ่มละ 6 -7 คน ผลัดกันเล่าความคิดความรู้สึกจากสิ่งที่ตนเขียนไว้ในกิจกรรมอยากบอกความในใจ โดยใช้ Talking stick เป็นสัญลักษณ์เมื่อพร้อมที่จะพูด

4. ผู้เรียนที่ยังไม่ได้พูดให้ตั้งใจฟังเพื่อนพูดอย่างมีสมาธิและใคร่ครวญโดยไม่ขัดจังหวะ ไม่พูดแทรก ไม่ตัดสินใด ๆ ขณะที่เพื่อนกำลังพูด

5. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำสายธารชีวิตครู โดยให้แต่ละกลุ่มระดมสมองเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ภาระงานของครูที่จะต้องทำ ได้แก่ บทบาทหน้าที่ภาระงานของครูในช่วง 1-2 ปีแรกที่เริ่มประกอบอาชีพครู บทบาทหน้าที่ภาระงานของครูตั้งแต่ปีที่ 3 จนเกษียณอายุราชการ บทบาทหน้าที่ของครูในการสร้างสันติสุขในสังคมตลอดเวลาของการประกอบอาชีพครู

ขั้นที่ 3 การสรุปบทเรียน

6. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานสายธารชีวิตครูเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ภาระงานของครูหน้าชั้นเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน

7. ผู้สอนขออาสาสมัครผู้เรียนเขียนประเด็นสำคัญเกี่ยวกับบทบาทภาระงานของครูที่เพื่อนแต่ละกลุ่มนำเสนอลงบนกระดาน

8. ผู้เรียนตรวจสอบความรู้ความเข้าใจในการเรียนครั้งนี้โดยศึกษาเอกสารหน่วยที่ 2 ภาระหน้าที่ของครู : บทบาทหน้าที่ภาระงานของครู บทบาทครูในการสร้างสันติภาพและสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

9. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา บทบาทหน้าที่ภาระงานของครู บทบาทครูในการสร้างสันติภาพและสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู ได้แก่ มีความรับผิดชอบในการทำงาน เป็นแบบอย่างที่ดี มีความเสียสละ มีความรักเมตตา รักเคารพผู้อื่น และเคารพกฎเกณฑ์ของสังคมและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

ขั้นที่ 4 การพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ

10. ผู้เรียนแต่ละคนเขียนบันทึกการเรียนรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ครั้งนี้

สื่อการเรียนรู้

1. เกมส่กั้วแดงมีชีวิต
2. แก้ว
3. ตะเกียบ
4. ถั้วแดง
5. ขวดพลาสติก
6. กระดาษ A4
7. กระดาษปรู๊ฟ
8. เอกสารประกอบการสอนหน่วยที่ 2 ภาระหน้าที่ของครู : บทบาทหน้าที่ภาระงานของครู บทบาทครูในการสร้างสันติภาพและสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก
9. แบบบันทึกการเรียนรู้

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด

1. ประเมินการนำเสนอผลงาน
2. ประเมินผลงานการเขียนบันทึกการเรียนรู้

เครื่องมือวัด

1. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
2. แบบประเมินผลงานการเขียนบันทึกการเรียนรู้

เกณฑ์การประเมิน

1. นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนได้คะแนนระดับคุณภาพ 3 จากระดับคุณภาพ 5
2. ผลงานการเขียนบันทึกการเรียนรู้ได้คะแนนระดับคุณภาพ 3 จากระดับคุณภาพ 5

แบบบันทึกการเรียนรู้

ชื่อวิชา.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....
บันทึกผลการเรียนรู้ครั้งที่.....เรื่อง.....

คำชี้แจง ให้ท่านเขียนสะท้อนความรู้สึกหรือความคิดเห็นโดยภาพรวมที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ เช่น
ความรู้ที่ได้รับ จิตวิญญาณความเป็นครูที่ได้รับการพัฒนาหรือการเรียนรู้อื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำ
กิจกรรม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อนามสกุล.....สาขาวิชา.....ชั้นปีที่.....

แบบวัดจิตวิญญาณความเป็นครู

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในระดับการรับรู้หรือการแสดงออกที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน โดยในแต่ละช่องมีตัวเลขกำกับที่แสดงถึงระดับการรับรู้หรือการแสดงออก ซึ่งมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึงท่านมีการรับรู้หรือการแสดงออกในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึงท่านมีการรับรู้หรือการแสดงออกในระดับมาก
- 3 หมายถึงท่านมีการรับรู้หรือการแสดงออกในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึงท่านมีการรับรู้หรือการแสดงออกในระดับน้อย
- 1 หมายถึงท่านมีการรับรู้หรือการแสดงออกในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	รายการคำถาม	การรับรู้/ การแสดงออก				
		5	4	3	2	1
การเห็นคุณค่าในตนเอง						
1.	ด้านความรับผิดชอบในหน้าที่					
	1. ฉันเชื่อว่าครูตักเตือนศิษย์เมื่อมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมอย่างมีเหตุผลทั้งในและนอกห้องเรียน					
	2. ฉันเชื่อว่าครูอบรมสั่งสอนทั้งด้านวิชาการ และคุณธรรม จริยธรรม					
	3. ฉันเชื่อว่าครูมักใช้สื่อการสอนและวิธีการสอนแบบเดิม เนื่องจากมีภาระงานมากมาย					
	4. ฉันตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ					
	5. ฉันเชื่อว่าครูเตรียมการสอนทุกครั้งก่อนเข้าคาบเรียน					
	6. ฉันเชื่อว่าการฝากคาบสอนกับเพื่อนเป็นเรื่องปกติในชีวิตครู					
	7. ฉันคิดว่าครูควรเข้าสอนตรงเวลา					
2.	ด้านความรักศรัทธาในวิชาชีพครู					
	1. ฉันรู้สึกอายที่จะบอกใคร ๆ ว่าฉันเป็นครู					
	2. ฉันมีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อวิชาชีพครู					

ข้อ ร.	รายการคำถาม	การรับรู้/ การแสดงออก				
		5	4	3	2	1
	3. ฉันเชื่อว่าการทำให้คนมีความรู้ มีคุณค่าทางจิตใจสูงกว่า คำตอบแทน					
	4. ฉันชอบที่จะสอน เมื่อมีคำตอบแทน					
	5. ฉันเชื่อว่าการประกอบวิชาชีพครูเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตมีความหมาย					
	6. ฉันเชื่อว่าวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญต่อสังคมไทย					
	7. ฉันชอบเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คนอื่นมีความรู้					
3.	ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์					
	1. ฉันปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม					
	2. เครื่องแต่งกายของฉันไม่จำเป็นต้องมีราคาแพง แต่ต้องถูก กาลเทศะ					
	3. ฉันดำเนินชีวิตโดยยึดหลักความพอเพียง					
	4. ฉันเชื่อว่าครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ควรมีกิริยามารยาท เรียบร้อย					
	5. ฉันกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง					
	6. ฉันคิดว่าครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อให้ศิษย์เป็นคนดีของสังคม					
	7. ฉันคิดว่าครูไม่จำเป็นต้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย					
การเห็นคุณค่าผู้อื่น						
1.	ด้านความเสียสละ					
	1. ฉันคิดว่าการทำงานหนักแต่ได้ผลตอบแทนต่ำเป็นเรื่องไม่คุ้มค่า					
	2. ฉันคิดว่าครูใช้เวลาเพื่อศิษย์โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน					
	3. ฉันเต็มใจที่จะช่วยเหลือ ดูแลและให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่น ตลอดเวลาเมื่อเขาต้องการ					
	4. ฉันเชื่อว่าครูส่วนใหญ่ชอบสอนหนังสือที่โรงเรียนในเมืองมากกว่า โรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร					
	5. ฉันคิดว่าครูไม่ควรใช้อำนาจหน้าที่ข่มเหงหรือรังแกผู้อื่น					
	6. เมื่อมีโอกาส ฉันจะช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยงานต่าง ๆ ในสังคม					

ข้อ ที่	รายการคำถาม	การรับรู้/ การแสดงออก				
		5	4	3	2	1
	7. ฉันคิดว่าการที่ครูสั่งสอนหรือตักเตือนศิษย์ที่มีความประพฤติไม่ดี เป็นเรื่องเสียเวลา					
2.	ด้านความรักเมตตาผู้อื่นและสรรพสิ่งรอบตัว					
	1. ฉันคิดว่าครูควรช่วยเหลือศิษย์ในเรื่องต่าง ๆ นอกเหนือจากการเรียน					
	2. ฉันคิดว่าครูควรรักเมตตาศิษย์ ผู้อื่น และสรรพสิ่งรอบตัว					
	3. ฉันเชื่อว่าหากบุคคลได้รับโอกาสและคำแนะนำ เขาจะสามารถ พัฒนาตนเองได้					
	4. ฉันเชื่อว่าการทำให้บุคคลมีความรู้ เป็นการเพิ่มโอกาสในชีวิต ของเขา					
	5. ฉันว่ากล่าวตักเตือนบุคคลด้วยความปรารถนาดี					
	6. ฉันคิดว่าครูควรเต็มใจที่จะช่วยเหลือศิษย์เมื่อมีปัญหา					
	7. ฉันคิดว่าการทำความเข้าใจพื้นฐานของความแตกต่างระหว่าง บุคคลไม่ใช่หน้าที่ครู					
	8. ฉันมีความปลื้มปิติเมื่อเห็นผู้อื่นประสบความสำเร็จ					
	การเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข					
1.	ด้านการเคารพผู้อื่น					
	1. ฉันคิดว่าการอยู่ร่วมกันในสังคมควรเคารพและให้เกียรติผู้อื่น					
	2. ฉันคิดว่าการที่เราจะตัดสินใจทำอะไรไม่ควรทำในสิ่งที่ทำให้ตนเอง ผู้อื่นและส่วนรวมเดือดร้อน					
	3. ฉันคิดว่าถ้าคนเรารู้จักเห็นอกเห็นใจเข้าใจผู้อื่นจะทำให้คนในสังคม อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข					
	4. ฉันคิดว่าอาชีพครูช่วยสอนให้คนรู้จักการปรับตัวในการใช้ชีวิตให้มี ความสุข					
	5. ฉันคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นเสมอก่อนที่จะตัดสินใจทำอะไร					
	6. ฉันคิดว่าการปรับตัวเข้าหาผู้อื่นและคำนึงถึงจิตใจผู้อื่นเป็นสิ่ง ไม่จำเป็น					

ข้อ ที่	รายการคำถาม	การรับรู้/ การแสดงออก				
		5	4	3	2	1
	7. ฉันคิดว่าการสร้างความสุขหรือสันติสุขในสังคมไม่ใช่หน้าที่ครู					
2.	ด้านการเคารพกฎเกณฑ์ของสังคม					
	1. ฉันคิดว่าครูที่ดีควรเคารพกฎเกณฑ์ของสังคมและกฎหมาย					
	2. ฉันเชื่อว่าการไม่สร้างปัญหาไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนจะทำให้สังคมมีความสุข					
	3. ฉันเคารพกฎระเบียบและกฎเกณฑ์ในสังคม					
	4. ฉันคิดว่าการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคมหรือกฎหมายจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในสังคม					
	5. ฉันชอบฝ่าฝืนกฎระเบียบบางอย่างในสังคม					
	6. ฉันคิดว่ากฎเกณฑ์ของสังคมหรือกฎหมายทำให้เกิดความแตกแยก					
	7. ฉันคิดว่าถ้าสังคมใดไม่มีกฎหมายจะทำให้คนไม่เคารพกัน					
3.	ด้านการคิดดีหรือคิดบวก					
	1. ฉันเป็นคนมองโลกในแง่ดีหรือคิดในด้านบวกเสมอไม่ว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นในชีวิต					
	2. ฉันคิดว่าการคิดดีเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการกระทำสิ่งที่ดีงาม					
	3. ฉันคิดว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่ทำงานหนักและน่าเบื่อ					
	4. ฉันคิดว่าครูต้องคิดดี ปรารถนาดีต่อศิษย์ และผู้อื่น					
	5. ฉันคิดว่าอาชีพครูควรคิดและทำแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและส่วนรวม					
	6. ฉันคิดว่าพื้นฐานการคิดดีไม่ใช่สิ่งที่จำเป็นในการประกอบอาชีพครู					
	7. ฉันคิดว่าเมื่อมีปัญหาเข้ามาในชีวิตจะต้องอดทนและไม่ท้อถอย					
	8. ฉันคิดว่าการมองผู้อื่นในด้านลบโดยปราศจากเหตุผลเป็นสิ่งที่ครูไม่ควรทำ					
4.	ด้านการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น					
	1. ฉันมีความสุขเมื่อมีโอกาสได้ทำประโยชน์หรือสิ่งดี ๆ ให้กับผู้อื่น					
	2. ฉันเชื่อว่าการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นเป็นสิ่งที่ดีงามและน่ายกย่อง					

ข้อ ที่	รายการคำถาม	การรับรู้/ การแสดงออก				
		5	4	3	2	1
	3. ฉันคิดว่าควรทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน					
	4. ฉันเชื่อว่าการทำความดีไม่ต้องรอโอกาสและเลือกสถานที่					
	5. ฉันคิดว่าการทำอะไรเพื่อผู้อื่นและสังคมเป็นเรื่องเสียเวลา					
	7. ฉันคิดว่าฉันในสังคมปัจจุบันจะทำความดีก็ต่อเมื่อหวังสิ่งตอบแทน					
	8. ฉันมีความตั้งใจที่จะพัฒนาศิษย์และสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า					

แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

คำชี้แจง สรุปผลการประเมินโดยทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับพฤติกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติ

กลุ่มที่	เกณฑ์การประเมิน					ผลการประเมิน	
	- เนื้อหาที่น่าสนใจ มีความละเอียดชัดเจน	- เนื้อหาที่น่าสนใจ ค่อยชัดเจน	- เนื้อหาที่น่าสนใจ ค่อยชัดเจน	- เนื้อหาที่น่าสนใจ ค่อยละเอียด ชัดเจน	- เนื้อหาที่น่าสนใจ ค่อยละเอียด ชัดเจน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
	- นำเสนองานได้อย่าง น่าสนใจ	- นำเสนองานได้อย่าง น่าสนใจ	- นำเสนองาน ไม่น่าสนใจ	- นำเสนองาน ไม่น่าสนใจ	- นำเสนองาน และเกี่ยวกับเรื่องที่ นำเสนอ		
	- พุดเสียงดังชัดเจนใช้ ภาษาเข้าใจง่าย	- พุดเสียงดัง	- พุดเสียงไม่ค่อยดัง	- พุดเสียงไม่ค่อยดัง	- นำเสนองาน		
	- มีการยกตัวอย่าง ประกอบ (ระดับคุณภาพ 5)	- ไม่มีการยกตัวอย่าง ประกอบ (ระดับคุณภาพ 4)	- ไม่มีการยกตัวอย่าง ประกอบ (ระดับคุณภาพ 3)	- และตะกุกตะกัก (ระดับคุณภาพ 2)	- ใช้ภาษากววน เข้าใจยาก (ระดับคุณภาพ 1)		

เกณฑ์การผ่าน : ผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์ต้องได้คะแนนระดับคุณภาพ 3 จากระดับคุณภาพ 5

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

แบบประเมินผลงานการเขียนบันทึกการเรียนรู้

คำชี้แจง สรุปผลการประเมินโดยทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับพฤติกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติ

กลุ่มที่	เกณฑ์การประเมิน						ผลการประเมิน	
	- สรุปประเด็นสำคัญของเนื้อหาที่เรียนได้ถูกต้องละเอียดชัดเจน	- สรุปประเด็นสำคัญของเนื้อหาที่เรียนได้แต่ไม่ละเอียด	- สรุปประเด็นสำคัญของเนื้อหาที่เรียนได้แต่ไม่ชัดเจน	- สรุปประเด็นสำคัญของเนื้อหาที่เรียนไม่ชัดเจน	- สรุปประเด็นสำคัญของเนื้อหาที่เรียนไม่ชัดเจน	- สรุปประเด็นสำคัญของเนื้อหาที่เรียนไม่ชัดเจน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
	- สะท้อนคุณธรรมจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูที่เกิดขึ้นกับตนเอง	- สะท้อนคุณธรรมจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูที่เกิดขึ้นกับตนเอง	- เขียนสะท้อนคุณธรรมจริยธรรมที่เกิดขึ้นแต่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู (ระดับคุณภาพ 3)	- เขียนสะท้อนคุณธรรมจริยธรรมที่เกิดขึ้นแต่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู	- เขียนสะท้อนคุณธรรมจริยธรรมที่เกิดขึ้นกับตนเอง	- ไม่ได้เขียนสะท้อนคุณธรรมจริยธรรมที่เกิดขึ้นกับตนเอง		
	- ใช้ภาษาในการเขียนเข้าใจง่าย	- ใช้ภาษาในการเขียนเข้าใจง่าย	- ใช้ภาษาในการเขียนเข้าใจง่าย	- ใช้ภาษาในการเขียนเข้าใจง่าย	- ใช้ภาษาในการเขียนเข้าใจง่าย	- ใช้ภาษาในการเขียนเข้าใจง่าย		
	- เขียนข้อคิดหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ (ระดับคุณภาพ 5)	- เขียนข้อคิดหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ (ระดับคุณภาพ 4)	- เขียนข้อคิดหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ (ระดับคุณภาพ 3)	- เขียนข้อคิดหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ (ระดับคุณภาพ 2)	- เขียนข้อคิดหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ (ระดับคุณภาพ 1)	- เขียนข้อคิดหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ (ระดับคุณภาพ 1)		

เกณฑ์การผ่าน : ผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์ต้องได้คะแนนระดับคุณภาพ 3 จากระดับคุณภาพ 5

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อสร้างเสริมจิตวิญญาณความเป็นครู สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งพัฒนาขึ้นสำหรับใช้สอนนักศึกษาชั้นปีที่ 1

2. ขอให้ท่านพิจารณาความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบซึ่งเป็นส่วนประกอบของรูปแบบ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนในช่องระดับความเหมาะสมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดระดับความเหมาะสมออกเป็น 5 ระดับดังนี้

- 5 หมายถึง องค์ประกอบนั้นๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง องค์ประกอบนั้นๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง องค์ประกอบนั้นๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง องค์ประกอบนั้นๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง องค์ประกอบนั้นๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3. หลังจากที่ท่านพิจารณาเอกสารต่าง ๆ ตามรายการประเมินที่กำหนดไว้แล้ว และได้โปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมลงในส่วนของความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสูงขึ้น ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือของท่าน

สุพิชญา โคทวิ

ผู้วิจัย

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. หลักการ					
1.1 หลักการมีความชัดเจน สามารถแสดงจุดเน้นของรูปแบบการเรียนการสอน					
1.2 การแสดงให้เห็นถึงจุดเน้นของรูปแบบการเรียนการสอน สามารถเป็นกรอบในการกำหนดองค์ประกอบอื่น ๆ					
1.3 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนที่กำหนดมีความชัดเจน สมเหตุสมผลตามทฤษฎีหรือแนวคิดที่สนับสนุน ได้แก่ ความฉลาดทางด้านจิตวิญญาณ จิตวิญญาณความเป็นครู และจิตตปัญญาศึกษา					
1.4 การใช้ภาษาในการเรียบเรียงถ้อยคำ การลำดับหลักการ มีความต่อเนื่องและเข้าใจง่าย					
1.5 หลักการของรูปแบบสอดคล้องสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนการสอน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
2. วัตถุประสงค์					
2.1 วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการ					
2.2 วัตถุประสงค์มีความชัดเจนสามารถแสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน					
2.3 วัตถุประสงค์มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง					
2.4 การใช้ภาษาในการเรียบเรียงถ้อยคำเหมาะสม และเข้าใจง่าย					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3. เนื้อหา					
3.1 เนื้อหามีความครอบคลุมตามคำอธิบายรายวิชา					
3.2 เนื้อหามีความสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน					
3.3 การจัดเรียงลำดับเนื้อหามีความต่อเนื่อง					
3.4 เนื้อหาเหมาะสมและเป็นประโยชน์กับผู้เรียน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
4. กิจกรรมการเรียนการสอน					
4.1 ความชัดเจนของกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในรูปแบบการเรียนการสอน					
4.2 กิจกรรมการเรียนการสอนมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้กับผู้เรียน					
4.3 กิจกรรมการเรียนการสอนเรียบเรียงไว้เป็นลำดับขั้นตอน					
4.4 ความเหมาะสมและสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอนกับจุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนการสอน					
4.5 ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาของกิจกรรมแต่ละขั้นดังนี้ 4.5.1 ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม 4.5.2 ขั้นที่ 2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือการเล่าเรื่อง 4.5.3 ขั้นที่ 3 การสรุปบทเรียน 4.5.4 ขั้นที่ 4 การพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

เล่นเกมส้วแดงมีชีวิต



กิจกรรมดาวพิเศษ



การนำเสนอผลงาน



Paired Samples Correlations

	N	Correlation	Sig.
Pair 1 pretotal & posttotal	40	-.313	.050

Paired Samples Statistics

	Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1 pretotal	2.6172	40	.39884	.06306
posttotal	4.4753	40	.23857	.03772

Paired Samples Test

Paired Samples Test								
	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
pretotal - posttotal	-1.85812	.52485	.08299	-2.02597	-1.69026	-22.391	39	.000